

3. Stegeman J.R., Birkenheuer A.J., Kruger J.M. Transfusion-associated Babesia gibsoni infection. JAVMA. 2003. 222 (7). P. 959–967.

4. Zahler M., Rinder H., Schein E., Gothe R. Detection of a new pathogenic Babesia microti-like species in dogs. Vet Parasitol. 2000. 89. P. 241–248.

УДК 619:616.995.132

КАЛЮЖНА А.В., магістрантка

Науковий кепівник – **ШАГАНЕНКО В.С.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

parazutologiya@ukr.net

ПОШИРЕННЯ ТА ДІАГНОСТИКА ДИРОФІЛЯРІОЗУ СОБАК НА БАЗІ ВЕТЕРИНАРНОЇ КЛІНІКИ «ЧОТИРИЛАПІЙ ДРУГ», м. ПИРЯТИН

У даних тезах представлено результати клінічних та лабораторних досліджень у собак за підозри на дирофіляріоз, що проводились 2018–2020 рр., на базі ветеринарної клініки «Чотирилапий друг» м. Пирятині. В результаті досліджень було встановлено, що близько 70% тварин, що зверталися з приводу підозри на дане захворювання були хворими та потребували протипаразитарного лікування. Апробовано в умовах ветеринарної практики діагностичну ефективність SNAP Heartworm-RT-Test та доцільність використання звичайних лабораторних методів.

Ключові слова: собака, *D. Immitis*, *D. repens*, SNAP Heartworm-RT-Test.

Дирофіляріоз – інвазивне захворювання, що викликається круглими гельмінтами роду *Dirofilaria*. У собак паразитують два види – *Dirofilaria immitis* і *Dirofilaria repens*, які розрізняються тим, що в статевозрілій формі (власне гельмінти) перші локалізуються в порожнинах серця і крупних судинах (легенева артерія, аорта), а другі – в підшкірній клітковині. Личинкова стадія – мікрофілярії, мігрують в кровоносній системі та концентруються в периферичних капілярах, що сприяє поширенню збудників з допомогою комарів, оскільки останні є проміжними господарями у паразитів.

Собаки можуть бути інфіковані іншими видами філярій крім *Dirofilaria immitis*. У собачих паразитують наступні види філярій: *Dirofilaria immitis*, *Dirofilaria repens*, *Dipetalonema grassii*, *Dipetalonema reconditum*, *Dipetalonema dracunculoides*.

D. repens поширена повсюдно, виключаючи північно-американський континент, де її не виявляють. У Франції *D. repens* зустрічається частіше, ніж *D. immitis*. Їх також виявляють у заболоченій місцевості, наприклад, на півночі Італії. *D. reconditum*, також як і *D. grassii*, поширена повсюдно, на відміну від *D. dracunculoides*, що виявляється тільки в Африці [1, 4].

За період 2018–2020 рр., на базі ветеринарної клініки «Чотирилапий друг», що знаходиться в м. Пирятині було обстежено понад 80 собак на дирофіляріоз, виявлено понад 50 (більше 70%) собак, заражених дирофіляріозом. З метою лабораторної діагностики дирофіляріозу використовували SNAP Heartworm-RT-Test, принцип якого базується на технології ІФА, зокрема виявлення антигенів дирофілярій, а також рутинні методи лабораторної діагностики: метод фільтрації в нативній сироватці, «товста крапля», мазок крові для диференціації виявлених мікрофілярій (*D. immitis*, *D. repens*, *D. reconditum* і інших філяріатозів)

За результатами лабораторних досліджень з 80 собак виявлено 50 собак з мікрофіляремією, з них у 25 собак антигеновим тестом виявлено наявність дорослих гельмінтів *D. immitis*, у 25 собак виявлено одночасне паразитування *D. immitis* і *D. repens*. В зв'язку з тим, що більшість досліджених собак були в віці від 1 року до 3 років, клінічні ознаки дирофіляріозу практично не виявляються. Тільки у двох собак виявлені ознаки правобічної серцевої недостатності.

Обов'язково хворим тваринам проводилась мікрофілярицидна терапія – знищення личинок у кровоносному руслі з лікувальною метою та для недопущення зараження інших собак. Терапія проводилась препаратами, що в своєму складі мали діючу речовину – івермектину [2-4]. Ефективність препарату за підшкірного введення в дозі 0,2-0,3 мг/кг маси тварини досягала 100%,

про що свідчила відсутність личинок диروفілярій у зразках крові і сироватки вже через 24-48 годин. Всі тварини після проведеного лікування почували себе добре, відхилень не виявлено.

Дирофіляріоз як інвазійне захворювання собак виявляється практично у всіх областях України. Діагностика дирофіляріозу з допомогою SNAP Heartworm-RT-Test є швидкою та зручною, однак в окремих випадках та зокрема для контролю протипаразитарної терапії потрібне використання і звичайних рутинних лабораторних методів досліджень. Хворих тварин обов'язково потрібно лікувати, щоб не допустити розповсюдження інвазії.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Calvert C.A. Heartworm disease. In: Manual of Canine and Feline Cardiology. Philadelphia, W.B. Saunders. 2005. P. 225–229.
2. Calvert C.A., Rawlings C.A. Therapy of canine heartworm disease. Small Anim. Pract. 2006. P. 406–419.
3. Campbell W.C. Blair L.S. Efficacy of avermectins against *Dirofilaria immitis* in dogs. J. of Helminthol. 1978. V. 52. P.308–310.
4. Efficacy of selamectin in the prevention of adult heartworm (*Dirofilaria immitis*) infection in dogs in northern Italy / R.G. Clemence et al. Vet. Parasitol. 2000. V. 91. N 3/4. P. 251–258.

УДК 619:6

14.9-07.616.995.122:636.2

КУРАЧАНСЬКА О.В., магістрантка

Науковий керівник – **РУБЛЕНКО С. В.**, д-р вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ВПЛИВ УМОВ УТРИМАННЯ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ НА ПОШИРЕННЯ ФАСЦІОЛЬОЗУ

На базі відділень ПСП "Україна" Попільнянського району (Житомирська область), у с. Почуйки та с. Кошляки, було встановлено високу екстенсивність інвазії *Fasciola hepatica* серед тварин за пасовищного утримання до дегельмінтизації (62–72 %) та значно нижчу (6–12 %) – після дегельмінтизації та переведення на відділення з системою прив'язного утримання худоби. Ліквідувати інвазію проведеними заходами не вдалося.

Ключові слова: *Fasciola hepatica*, велика рогата худоба, пасовищне утримання, прив'язне утримання, інтенсивність інвазії, екстенсивність інвазії, триклабендазол.

Fasciola hepatica – це трематода-паразит, характерна для місцевостей із помірним кліматом. Цей гельмінт, перш за все, уражає велику рогату худобу й овець, однак інші тварини (коні, олені, буйволи, верблюди та навіть кролі) також можуть бути інвазовані. Фасціольоз у людей було визначено як «поновлюваний зооноз» та хворобу, якою, зазвичай, нехтують лікарі [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**]. Фасціол виявляють у печінці та жовчних протоках дефінітивних господарів, вони спричиняють гострі та хронічні патологічні стани, які проявляються крововиливами, анемією, дисфункцією печінки й зниженням маси тіла [2].

Фасціольоз, навіть у формі субклінічної інвазії, наносить непоправної шкоди як м'ясному, так і молочному скотарству [3]. Додаткові економічні затрати пов'язані з необхідністю діагностичних заходів та використанням лікувальних засобів, витрати на заходи біозахисту та втрата вартості м'ясної продукції через зниження якості туші.

Зростання екстенсивності інвазії фасціол викликає значне занепокоєння; також спостерігається зростання поширеності збудника. Це можна пояснити комплексом факторів, як зміна клімату та антигельмінтикорезистентність, зокрема, до триклабендазолу, що застосовується доволі інтенсивно. Розширення територій пересування худоби та зміна практики обробки сільськогосподарських земель (зрошування, впровадження екологічних схем водно-болотних угідь) також відіграють важливу роль [4].

Куляба О. В. та ін. вказують на щорічне зростання поширення фасціольозу в Україні, особливо на території її західних, східних та південних регіонів [5].

Є також докладні результати досліджень, що вказують на значне поширення фасціольозу серед диких жуйних тварин України [6].